

Raadsvoorstel

Agendapunt: 10

Onderwerp

Procesvoorstel bezuinigingen

Datum voorstel	Datum raadsvergadering	Bijlagen	Ter inzage
8 oktober 2015	15 december 2015		

Aan de gemeenteraad,

0. Samenvatting

Zoals al eerder vermeld, o.a. in de begroting 2016, wordt het steeds duidelijker dat we een begrotingstekort gaan krijgen vanaf 2017. De belangrijkste reden is de decentralisaties sociaal domein waarbij we grote financiële risico's lopen. Vanwege de onduidelijke financiële consequenties is nog steeds uitgegaan van budgettair neutrale verwerking. Omdat de cijfers 2015 steeds concreter worden moeten we gericht gaan kijken waar nu de tekorten ontstaan. De eerste stap zal dan ook zijn zo goed mogelijk inschatten hoe groot het te verwachte tekort zal zijn. Daarna het in beeld brengen waar we mogelijkheden hebben om het tekort terug te dringen. Als laatste stap het bepalen van de maatlat, de kaders die uw raad mee wil geven waaraan we de mogelijkheden kunnen toetsen. De uiteindelijke verwerking zal plaatsvinden in de voorjaarsnota 2016 als opmaat naar de (meerjaren)begroting 2017.

1. Wat is de aanleiding / wat is het probleem?

Het Rijk heeft in voorgaande jaren besluiten genomen die grote consequenties hebben voor onze taken en onze inkomsten. Zo zijn o.a. de drie transities doorgevoerd in het sociale domein met grote financiële risico's en voert het Rijk oplopende kortingen door op de Algemene Uitkering. Deze taken zijn in meerjarenperspectief budgettair neutraal geraamd. Dat houdt in dat we er tot op heden steeds vanuit zijn gegaan dat we uitkomen met de budgetten die we voor deze verschillende taken van het Rijk ontvangen. Of dat in feitelijke zin ook mogelijk is (en blijft), "zou wel blijken in 2015 en volgende jaren" was de onderliggende beredenering. Uiteraard vraagt ons college - bij het vaststellen van deze rijksbudgetten c.q. het bij het doorvoeren van wetswijzigingen - bij het Rijk om nadrukkelijke aandacht voor de bijzondere risico's in onze gemeente (denk bijvoorbeeld aan bijzondere instellingen als Kompaan-De Bocht).

In totaliteit gezien wordt het steeds aannemelijker dat we, bij ongewijzigd beleid op langere termijn, veel geld tekort gaan komen. Het daadwerkelijk kunnen realiseren van de door het Rijk doorgevoerde korting op het gemeentefonds, lijkt niet voor de volle omvang haalbaar. Dat heeft vooral te maken met het niet uit kunnen komen met de gelden die we voor bijvoorbeeld de drie transities ontvangen. We moeten dus meer kosten maken, dan we ontvangen aan Rijksmiddelen.

Ambtelijke bijstand: Patrick Plugers

Ook heeft uw raad besluiten genomen om extra inzet te plegen ten aanzien van een aantal onderwerpen. Denkt u hierbij bijvoorbeeld aan de inzet op het gebied van Duurzaamheid, Goirle aan de Slag, Stimulering Economie, Veiligheid. Deze inzet is weliswaar indertijd als tijdelijke inzet opgevoerd (m.n. om de begroting op dat punt niet nóg zwaarder te belasten), maar zal t.a.v. sommige onderwerpen mogelijk een meer structureel karakter moeten krijgen. Bijvoorbeeld omdat als gevolg van deze inzet andere, hogere kosten worden vermeden.

Een grove inschatting op dit moment van het dreigende tekort bedraagt € 1.500.000,00 structureel per jaar. En hoewel er op dit moment veel factoren die van (grote) invloed zijn op dit bedrag nu nog erg onzeker zijn, lijkt het ons niet verstandig nu af te wachten. Het kan nog wat meevallen, maar het kan ook nog verder tegenvallen. Duidelijk is geworden dat het eenvoudig sluitend krijgen van de begroting 2017 e.v. zonder moeilijke keuzes niet langer mogelijk zal zijn.

2. Wat willen we bereiken?

Zoals gezegd, zullen er - om het geschetste probleem te tackelen - verregaande keuzes moeten worden gemaakt, die niet zonder gevolgen zullen blijven. Vrij recent zijn veel zaken al - vanwege eenzelfde grote bezuinigingsopgave - nóg 'slimmer' of 'efficiënter' ingericht. Daarmee lijkt de rek er op veel plaatsen uit en zijn keuzes noodzakelijk die van invloed zullen zijn op onze gemeenschap (sociaal, fysiek, financieel, etc.). Hét moment om deze keuzes daadwerkelijk te maken en vast te stellen, is de vaststelling van de Voorjaarsnota. Wij zijn van mening dat het enkel aanbieden van een Voorjaarsnota, inclusief een aantal vergaande bezuinigingsmaatregelen, in het voorjaar van 2016 onvoldoende recht doet aan het voorliggende vraagstuk. We willen daarom in aanloop naar de totstandkoming van deze Voorjaarsnota het proces aan de voorzijde (januari tot en met april) wat uitbreiden zodat het college tijdig voorstellen kan doen aan uw raad om richting te geven en weloverwogen te kunnen besluiten.

Uiteindelijke doel is om te komen tot een meerjarig structureel sluitende begroting, waarbij de politiek haar focus heeft aangebracht ten aanzien van de taken die we willen blijven uitvoeren.

3. Wat gaan we daarvoor doen?

Wij denken met een drietal stappen het bovenstaande te kunnen bereiken. Dat vraagt overigens wel enige flexibiliteit van vastgestelde aanlevertermijnen etc.. Dat is nodig om resultaten uit een voorgaande stap ook te kunnen gebruiken voor een volgende stap. Deze staan hieronder vermeldt.

Stap 1. Vertrekpunt en mogelijkheden

In deze stap zal uw raad vaststellen wat het vertrekpunt is voor de omvang van de bezuinigingsopgave. Kortom: hoeveel denken we de komende 4 jaar (per jaarschijf) te gaan bezuinigen? In deze stap zullen ook alle bezuinigings- en opbrengst verhogende mogelijkheden in beeld worden gebracht. Het gaat er uitdrukkelijk in deze stap niet om of u het wel of niet eens bent met de maatregel. Daarbij blijft niets onbenoemd. Het is daarbij van belang om de discussie te starten vanuit het doel en bijbehorende resultaten en niet zozeer vanuit het werk dat daarmee gepaard gaat. Daarmee wordt voorkomen dat er allerlei taken worden geschraapt, maar gelijke resultaten als voorheen worden verwacht.

Resultaat: Raadsvoorstel dat ter vaststelling wordt aangeboden, waarin opgenomen de omvang van de bezuinigingsopgave en alle (bezuinigings- en opbrengst verhogende) mogelijkheden;
Planning: Behandeling in college (01-12-2015), aanbieding aan commissie (13-01-2016), raad (02-02-2016)

Stap 2. De maatlat

In deze stap wordt door de raad een zogenoemde maatlat vastgesteld. Alle bezuinigingsmaatregelen kunnen na deze stap langs deze maatlat worden gelegd en geprioriteerd. Welke criteria wenst uw raad in deze 'maatlat' te hanteren? Welke samenhang tussen maatregelen dient er te zijn? Het bestuursakkoord 'Een krachtige gemeente in een kansrijke regio met oog voor elkaar' en de 'Toekomstvisie Groen, Sociaal en Ondernemend' zijn daarbij richtinggevend. Ook kan uw raad andere richtinggevende uitspraken doen die van belang zijn om te komen tot een goede maatlat. Een gedachte kan - slechts bedoeld ter illustratie - bijvoorbeeld zijn: "Op het domein waar we aanzienlijk minder geld krijgen van het Rijk dan de gevraagde taak daadwerkelijk vraagt, gaan we ook zo maximaal mogelijk bezuinigen door het beleid te versoberen." Of "daar waar de lastenverzwaring voor onze inwoners mogelijk is, voeren we deze eerder door dan te bezuinigen op onze uitgaven van de zorg". Kortom: in deze stap wordt uw raad gevraagd een aantal richtinggevende uitspraken te doen om zo een maatlat te vormen en vast te stellen om een integrale keuze te kunnen maken uit alle mogelijkheden.

Om voldoende ambtelijke verwerkingstijd te kunnen houden én de Voorjaarsnota niet te laten verworden tot slechts een 'financiële keuzenotitie', is het van belang dat uw raad op 08-03-2016 een besluit neemt over deze stap. De voorjaarsnota moet volgens het schema uiterlijk op 29-03-2016 in het college worden behandeld om deze vervolgens tijdig aan te kunnen bieden aan de Agendacommissie. Dat geeft te weinig voorbereidingstijd voor het verwerken van uw raadskader en het opstellen van de Voorjaarsnota. Daarom stellen we voor de Voorjaarsnota te verzenden op 5 april 2016 ten behoeve van de bespreking in de Agendacommissie van 12 april 2016.

Resultaat: Raadsvoorstel dat ter vaststelling wordt aangeboden, waarin opgenomen een 'maatlat' wordt afgesproken om alle bezuinigings- en opbrengst verhogende mogelijkheden te kunnen rangschikken.
Planning: Behandeling in college (26-01-2016), aanbieding aan commissie (17-02-2016), raad (08-03-2016)

Dat betekent overigens wel dat ons college reeds besluit over het voorstel t.a.v. de maatlat (stap 2), alvorens uw raad besloten heeft over stap 1 (vaststellen van alle bezuinigings- en opbrengst verhogende mogelijkheden). Dit kan ons inziens parallel verlopen aangezien de eerste stap alle mogelijkheden in beeld brengt en de tweede stap de kaders aangeeft waarop deze getoetst kunnen worden.

Stap 3 De Voorjaarsnota

Na vaststelling van stap 1 en 2 worden bij de volgende stap (3) de verschillende maatregelen (zowel kostenbesparende als opbrengst verhogende) langs uw maatlat gelegd. Bij het vaststellen van de voorjaarsnota kan uw raad dan definitief de richting bepalen om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

4. Wat mag het kosten?

Aan onderhavig voorstel kleven geen kosten, anders dan extra inspanning om de geschetste stappen voor te bereiden.

5. Communicatie en participatie / inspraak

In een eerder traject rondom een vergelijkbaar groot bezuinigingsvraagstuk in 2011 is gekozen om inwoners te raadplegen door middel van een digitaal forum. Hoewel dit forum wel voldoende mogelijkheid bood aan inwoners om mee te kunnen praten, leverde dit geen nieuwe inzichten op. Daarom is, ook gezien de tijd, nu niet voorzien in een vergelijkbare tussenstap. Wel zullen we onze inwoners tijdig informeren over dit proces, we moeten daarvoor alleen nog het juiste moment uitkiezen.

6. Vervoltraject besluitvorming

a. In te stemmen met onderhavig procesvoorstel om uiteindelijk te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

7. Fatale beslisdatum

Het sluitstuk van dit proces wordt gevormd door de Voorjaarsnota 2016; de concrete vertaalslag vindt dan plaats in de (meerjaren)begroting 2017 e.v.. Om overeenkomstig de voorgestelde werkwijze aan de slag te kunnen is besluitvorming in uw raadsvergadering van 15 december 2015 noodzakelijk.

8. Voorstel

a. In te stemmen met onderhavig procesvoorstel om uiteindelijk te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

burgemeester en wethouders van Goirle

Machteld Rijdsdorp, burgemeester
Michel Tromp, secretaris

Agendapunt: 10

De raad van de gemeente Goirle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13-10-2015;

gelezen het advies van de commissie Algemene Zaken d.d. 24-11-2015;

gelet op de Gemeentewet;

b e s l u i t :

a. In te stemmen met onderhavig procesvoorstel om uiteindelijk te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Goirle in zijn vergadering van 15-12-2015.

, de voorzitter

, de griffier